

При этом помимо базовых и специальных знаний упор должен делаться на формирование понимания национальных интересов, необходимости их четкой артикуляции и защиты.

Подводя итоги, можно сказать, что наличие массива фейков в информационном пространстве вносит фактор неопределенности в построение картины мира аудиторией. Наличие такого рода информации делает работу журналиста более сложной и ответственной. Одной из важнейших компетенций становится умение критически отбирать информацию, различать случайно неверно интерпретированную и намеренно искаженную (созданную). Ведь даже данные, взятые из надежных официальных источников и не вызывающие сомнений, можно тем или иным способом исказить при обработке (представлении) и таким образом повлиять на их восприятие. Поэтому понимание того, как правильно оценивать и интерпретировать информацию, становится для журналиста не менее важным, чем умение оценивать источники данных и анализировать медиатексты.

Литература

1. Вальковский, М. Проверка информации на достоверность: от концепции к практике / М. Вальковский // Медиапространство Беларуси: история и современность (к 100-летию газеты «Звязда» и 90-летию газеты «Советская Белоруссия»): материалы Международной науч.–практ. конф. Минск, 20 окт. 2017 г. / редкол.: С. В. Дубовик (отв. ред.) [и др.]. – Минск: Изд. центр БГУ, 2017. – 238 с.
2. Янглева, М. М. Человек и современные медиа: дезориентация в информационном пространстве / М. М. Янглева, Т. С. Якова // Медиаскоп. – 2017. – Вып. 4. – Режим доступа: <http://www.mediascope.ru/2381>. – Дата доступа: 12.12.2017.
3. Янглева, М. М. Внешнеполитическая коммуникация и медиагеография: взаимосвязь и взаимозависимость / М. М. Янглева, Т. С. Якова, М. В. Захарова // Медиаскоп. – 2016. – Вып. 4. – Режим доступа: <http://www.mediascope.ru/2232>. – Дата доступа: 12.12.2017.
4. Lang, G. E. Watergate: An exploration of the agenda-building process. Mass / G. E. Lang, K. Lang, G. C. Wilhout. – Communication Review Yearbook. 1981. – vol. 2. – p. 447–468.

Сяргей Венідзіктаў

*Магілёўскі інстытут Міністэрства ўнутраных спраў
Рэспублікі Беларусь*

ТРАНСФАРМАЦЫЯ МЕДЫЯСФЕРЫ ЕАЭС У КАНТЭКСЦЕ ЛІЧБАВАЙ ПАВЕСТКІ

У кантэксце задач, якія стаяць перад Еўразійскім эканамічным саюзам (ЕАЭС), распрацоўка і рэалізацыя прынцыпаў лічбавай павесткі становіцца стратэгічным рэсурсам інтэграцыі. Сістэмная праца па ліквідацыі існуючых

абмежаваньняў ва ўзаемадзейні нацыянальных эканамічных сістэм дзяржаў ЕАЭС прадугледжвае дзейнасць па стварэнні адзінай інфармацыйнай прасторы, што прама залежыць ад тэмпаў дыгіталізацыі эканомікі. Як адзначыў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на нарадзе па практу дэкрэта «Аб развіцці лічбавай эканомікі» (11 снежня 2017 г.), «мы павінны прыняць новую, як яе называюць, лічбавую рэальнасць і максімальна выкарыстоўваць усе магчымасці, якія яна адкрывае <...>. Наша краіна цвёрда вызначылася: лічбавая трансфармацыя эканомікі з’яўляецца адным з ключавых прыярытэтаў развіцця дзяржавы» [5].

У найбольш агульным разуменні лічбавая эканоміка – гэта частка эканамічнай актыўнасці, заснаваная на лічбавых тэхналогіях, мабільнасці і дадзеных. Згодна з распаўсюджаным у практыцы Еўразійскай эканамічнай камісіі (ЕЭК) азначэннем, лічбавая эканоміка – тая частка эканомікі, у якой працэсы вытворчасці, размеркавання, абмену і спажывання прайшлі лічбавы пераўтварэнні з выкарыстаннем інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій. Прастора для рэалізацыі лічбавай павесткі ЕАЭС прадвызначаецца тэмпамі эканамічнага росту дзяржаў Саюза. Эксперты Сусветнага банка адзначаюць, што да 2025 г. у агульным прыросце ВУП дзяржаў ЕАЭС доля лічбавых праектаў і ініцыятыў можа скласці каля 11 % (што ў два разы вышэй за прагнозныя паказчыкі без уліку рэалізацыі лічбавай павесткі) [9]. Сярод крыніц росту – ліквідацыя нарматыўна-прававых бар’ераў (0,3 % прыросту ВУП у год) і развіццё эканомікі дадзеных (0,2 % прыросту ВУП).

У ліпені 2017 г. Расія першай сярод дзяржаў ЕАЭС зацвердзіла праграму развіцця лічбавай эканомікі, якая можа быць выкарыстана ў якасці «дарожнай карты» для дзяржаў Саюза. Мэта праграмы – «сістэмнае развіццё і ўкараненне лічбавых тэхналогій ва ўсіх галінах жыцця – у эканоміцы, у прадпрыемстве, сацыяльнай дзейнасці, дзяржкіраванні, сацыяльнай сферы і ў гарадской гаспадарцы»; дыгіталізацыя эканомікі названа «пытаннем глабальнай канкурэнтаздольнасці і нацыянальнай бяспекі» [6]. Нацыянальная праграма «Лічбавы Казахстан» прадугледжвае рэалізацыю лічбавага Шаўковага шляху, развіццё крэатыўнага грамадства, лічбавую трансфармацыю эканомікі, рух да практычнай дзяржавы [1]. У Арменіі створаны фонд фінансавання праектаў электроннага ўрада «Лічбавая Арменія»; аналагічная сістэма, «Празрыстае грамадства», закліканая інтэграваць розныя сегменты лічбавай сістэмы, рэалізуецца ў Кыргызстане. У Беларусі дзейнічае нацыянальная праграма дыгіталізацыі знешняга гандлю, якая ў перспектыве можа прыносіць штогадовы прырост ВУП не менш за 1 %.

У снежні 2016 г. кіраўнікамі дзяржаў Саюза была падпісана Заява аб лічбавай павестцы ЕАЭС, у сакавіку 2017 г. падчас пасяджэння Еўразійскага міжурадавага савету – зацверджана Даручэнне № 1, накіраванае на распрацоўку ЕЭК Асноўных напрамкаў рэалізацыі лічбавай павесткі

ЕАЭС да 2025 г. 11 кастрычніка 2017 г. на пасяджэнні ВЕЭС былі прыняты Асноўныя напрамкі рэалізацыі лічбавай павесткі ЕАЭС да 2025 года [7]. Мэтай рэалізацыі лічбавай павесткі ЕАЭС названа актуалізацыя механізмаў інтэграцыйнага супрацоўніцтва з улікам глабальных выклікаў лічбавай трансфармацыі ў забеспячэнні ўстойлівага эканамічнага росту дзяржаў Саюза, паскораны пераход эканомік да новага тэхналагічнага ўкладу, фарміраванне перспектывных індустрыяў і рынкаў, развіццё працоўных рэсурсаў [7]. Задачамі стварэння лічбавай эканомікі ў ЕАЭС прызнаны развіццё інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій, пашырэнне інфармацыйнага ўзаемадзеяння, зварот да інавацыйных лічбавых бізнес-працэсаў.

Прынцыпамі рэалізацыі лічбавай павесткі з'яўляюцца: 1) раўнапраўе дзяржаў ЕАЭС; 2) пераадоленне праяў лічбавага разрыву; 3) эвалюцыя адкрытага дзелавога асяроддзя; 4) пашырэнне межаў лічбавай інтэграцыі; 5) гарантыі абароны інфармацыі і раўнапраўе доступу да яе; 6) арганічнае ўзгодненае развіццё нацыянальных лічбавых эканомік; 7) павышэнне ўзроўню тэхнічнай транспарэнтнасці. Пералічаныя прынцыпы лічбавай павесткі ЕАЭС (у выпадку паслядоўнага іх выканання) накіраваны на рэалізацыю сцэнарыя «ўласнага цэнтра сілы», выкладзенага ў Асноўных напрамках эканамічнага развіцця ЕАЭС» (зацверджаны ў кастрычніку 2015 г.). У прыватнасці, гэтаму будзе спрыяць пашырэнне ўзаемадзеяння грамадзян, грамадскіх структур і суб'ектаў эканамічнай дзейнасці, павышэнне эфектывнасці функцыянавання нацыянальных эканомік, пераход на новы ўзровень сацыяльнага і тэхналагічнага развіцця, умацаванне пазіцыі ЕАЭС у вызначэнні глабальнай лічбавай павесткі і інш.

Лічбавая трансфармацыя эканамічных сістэм дзяржаў ЕАЭС будзе закранаць і дзейнасць СМІ, што звязана з развіццём прававой базы для высакахуткаснай і абароненай інфраструктуры, якая стварае ўмовы для інвестыцый і роўнай канкурэнцыі. У сферы масавага інфармавання еўразійскай прасторы ў эпоху дыгіталізацыі, на наш погляд, неабходна: 1) стварэнне адпаведнага тэлекамунікацыйнага заканадаўства, бо ўсе лічбавыя паслугі і кантэнт залежаць ад даступнасці высакахуткаснай бяспечнай інфраструктуры (заканадаўства ЕАЭС не ў поўнай меры адлюстроўвае змены ў камунікацыйнай сістэме і ў спажывецкіх паводзінах, у выніку чаго нацыянальныя лічбавыя рынкі застаюцца ізаляванымі, стрымліваецца разгортванне сеткі 4 G); 2) перагляд ЕЭК нарматыўнай базы дзейнасці СМІ, вызначэнне новых падыходаў да структуры і паняцця медыя ў XXI ст., бо аўдыявізуальны сектар імкліва змяняецца з развіццём новых тэхналогій, пашырэннем новых бізнес-мадэляў і сэрвісаў; 3) пераасэнсаванне ролі анлайн-платформ (пошукавых сістэм, сацыяльных медыя, сайтаў электроннай камерцыі і да т. п.), для аптымальнага функцыянавання якіх ЕЭК трэба комплексна разгледзець пытанні легальнасці выкарыстання

інфармацыі, механізмаў пераходу з адной платформы на іншую, праблему незаконнага кантэнту ў інтэрнэце; 4) рост даверу да анлайн-сэрвісаў.

Падобныя задачы ў межах ЕАЭС ўжо вырашаюцца. Напрыклад, пераадоленню ізаляванасці нацыянальных мабільных сетак спрыяла значнае зніжэнне тарыфаў на роўмінг у пачатку 2016 г. (аналіз, праведзены беларускімі аператарамі сотавай сувязі, паказаў, што на дзяржавы ЕАЭС прыпадае да 70 % міжнародных званкоў). Эканамічны эффект зніжэння тарыфаў на роўмінг для грамадзян ЕАЭС павінен скласці каля 27 млн еўра ў год, сацыяльным эфектам павінна стаць пашырэнне магчымасцей для гуманітарнай інтэграцыі дзяржаў. Вельмі перспектыўным для ЕАЭС будзе таксама перагляд прававых асноў функцыянавання СМІ.

Лічбавая трансфармацыя эканомікі і развіццё новай камунікацыйнай прасторы ў ЕАЭС, разам з фарміраваннем глабальнага інфармацыйнага грамадства, актуалізуюць пытанні інфармацыйнай бяспекі. Аднак абмеркаванне стратэгічных задач дзяржаўнай палітыкі ў галіне інфармацыйнай бяспекі, развіцця міжнароднага супрацоўніцтва ў гэтай сферы, вырашэння пытанняў супрацьдзеяння сучасным выклікам і пагрозам у інфармацыйнай прасторы ў фармаце ЕАЭС лакалізавана пераважна ў навуковым асяроддзі. Акрамя еўрапейскіх дырэктыв, еўразійская супольнасць павінна арыентавацца на Рэзалюцыю Генеральнай Асамблеі ААН/RES/65/41 ад 8 снежня 2010 г. «Дасягненні ў сферы інфарматызацыі і камунікацый у кантэксце міжнароднай бяспекі», накіраваную на ліквідацыю пагроз сусветнай інфармацыйнай бяспекі. Дзяржавы-члены ААН узялі на сябе абавязак выконваць наступныя прынцыпы: 1) не ўжываць інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі з мэтай парушэння міжнароднага міру і бяспекі, 2) не ўмешвацца ва ўнутраныя справы іншых дзяржаў для падрыву іх палітычнай, эканамічнай і сацыяльнай стабільнасці; 3) выконваць абавязальнасці па ўстрыманні ад ужывання сілы або пагрозы сілай падчас міжнародных спрэчак, якія ўзнікаюць у лічбавай сферы [4]. Змест асноўных напрамкаў лічбавай павесткі ЕАЭС шмат у чым сугучны прынцыпам і палажэнням, выкладзеным ў Акінаўскай хартыі глабальнага інфармацыйнага грамадства. Сярод такіх прынцыпаў – адкрыццё рынкаў для інфармацыйных тэхналогій і тэлекамунікацыйнай прадукцыі і паслуг; абарона правоў інтэлектуальнай уласнасці на інфармацыйныя тэхналогіі, развіццё трансмежнага электроннага гандлю шляхам садзейнічання далейшай лібералізацыі, прасоўванне рынковых стандартаў функцыянальнай сумяшчальнасці, павышэнне даверу спажываўцоў да электронных рынкаў, развіццё эфектыўных механізмаў прыватнасці інфармацыі пры апрацоўцы асабістых дадзеных і інш. [8].

Лічбавая трансфармацыя эканомікі ЕАЭС, як прагназуецца, будзе праходзіць у тры этапы: 1) мадэляванне працэсаў лічбавай трансфармацыі,

адпрацоўка першых ініцыятыў і запуск стартавых праектаў (2018–2019 гг.); 2) станаўленне інстытуцыйнай базы лічбавай эканомікі (2019–2022 гг.); 3) развіццё лічбавых экасістэм ЕАЭС (2022–2025 гг.) [2]. Развіццё лічбавай эканомікі і трансфармацыя медыйных сістэм у межах інтэграцыйнага фарміравання павінна ажыццяўляцца з улікам нацыянальных інтарэсаў дзяржаў-членаў, узроўню іх эканамічнага развіцця, стану нацыянальных медыярынкаў, тэхналагічных асаблівасцей, узроўню лічбавай інфраструктуры, рэгулявання сектара, прыярытэтных у кантэксце лічбавай павесткі ЕАЭС [2].

Лічбавая трансфармацыя з'яўляецца найбольш эфектыўнай у крос-галіновай прасторы пры наяўнасці шматаспектных ведаў аб структуры спажывання інфармацыйных прадуктаў, развіцці інавацыйных эканамічных мадэлей на аснове лічбавых міжгаліновых платформ. Мы лічым, што мэтазгодна вылучыць два вектары лічбавай трансфармацыі: вертыкальны (інтэграцыя ў межах адной галіны) і гарызантальны (інтэграцыя міжгаліновых і міжкраінавых працэсаў). У любым выпадку крыніцамі капіталізацыі становяцца лічбавыя платформы і рэсурсы, заснаваныя на новых тэхналогіях («Big Data», штучны інтэлект і інш.), а неабходнымі фактарамі – развіццё лічбавых экасістэм і інавацый, трансфармацыя медыйных сістэм дзяржаў ЕАЭС. Як адзначыў Старшыня Калегіі ЕЭК Тыгран Саркісян, «узгодненая палітыка дзяржаў-членаў у лічбавай сферы можа стаць крыніцай атрымання сінергетычнага эфекту ў развіцці лічбавай эканомікі краін Саюза» [3].

На наш погляд, стварэнне лічбавай эканомікі ў межах ЕАЭС з паралельнай трансфармацыяй медыясферы будзе з'яўляцца заканамерным з пункту гледжання натуральнай эвалюцыі інтэграцыйнай прасторы: развіццё адзінага рынку тавараў, паслуг, капіталу і працоўнай сілы ва ўмовах тэрытарыяльнай раскіданасці еўразійскай прасторы непазбежна прывядзе да росту ўплыву электроннага бізнесу і павелічэння запатрабаванасці электронных тавараў і паслуг. Пашырэнне зон свабоднага гандлю з дзяржавамі-лідарамі з распаўсюджваннем у грамадстве ідэй лічбавай эканомікі праз дзейнасць медыя будзе спрыяць трансферу высокатэхналагічных рэсурсаў у ЕАЭС.

Літаратура

1. Государственная программа «Цифровой Казахстан» [Электронный ресурс] // АО «Национальный инфокоммуникационный холдинг «Зерде». – Режим доступа: <https://zerde.gov.kz/activity/management-programs/digital-kazakhstan/#hcq=9rXoiCq>. – Дата доступа: 25.11.2017.
2. Евразийская экономическая комиссия: официальный сайт [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eurasiancommission.org/ru/nae/Pages/default.aspx>. – Дата доступа: 15.10.2017.
3. Итоги заседания Высшего Евразийского экономического совета: дан старт цифровому этапу евразийской интеграции [Электронный ресурс] // Националь-

- ный правовой интернет-портал Республики Беларусь. – Режим доступа: <http://pravo.by/novosti/obshchestvenno-politicheskie-i-v-oblasti-prava/2017/october/25936/>. – Дата доступа: 15.10.2017.
4. Конвенция об обеспечении международной информационной безопасности (концепция) [Электронный ресурс] // Совет безопасности Российской Федерации: официальный сайт. – Режим доступа: <http://www.scrf.gov.ru/documents/6/112.html>. – Дата доступа: 24.10.2017.
 5. Лукашенко: Беларусь должна максимально использовать возможности по развитию цифровой экономики [Электронный ресурс] // ИА «БелТА». – Режим доступа: <http://www.belta.by/president/view/lukashenko-belarus-dolzha-maksimalno-ispolzovat-vozmozhnosti-po-razvitiyu-tsifrovoj-ekonomiki-279835-2017/>. – Дата доступа: 11.12.2017.
 6. Медведев утвердил программу «Цифровая экономика» [Электронный ресурс] // ИА «ТАСС». – Режим доступа: <http://tass.ru/ekonomika/4451565>. – Дата доступа: 21.11.2017.
 7. Основные направления реализации Цифровой повестки Евразийского экономического союза до 2025 года [Электронный ресурс] // Сайт Евразийской экономической комиссии. – Режим доступа: <http://www.eurasiancommission.org/ru/nae/news/Pages/12-09-2017-1.aspx>. – Дата доступа: 15.10.2017.
 8. Okinawa Charter on Global Information Society [Electronic resource] // Ministry of Foreign Affairs of Japan. – Mode of access: <http://www.mofa.go.jp/policy/economy/submit/2000/documents/charter.html>. – Date of access: 22.04.2017.
 9. Open Knowledge Repository [Electronic resource] // The World Bank Group. – Mode of access: https://openknowledge.worldbank.org/discover?scope=/&rpp=10&page=3&query=Eurasia&group_by=none&etal=0. – Date of access: 11.11.2017.

Екатерина Выровцева

Институт телевидения, бизнеса и дизайна (Россия)

Юлия Балахонова

Московский государственный университет им. М. В. Ломоносова (Россия)

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С АУДИТОРИЕЙ И ПРОБЛЕМА ИСТОРИЧЕСКОЙ ПАМЯТИ В ПРОЕКТЕ «1917. СВОБОДНАЯ ИСТОРИЯ»

В год 100-летия русских революций тема исторической памяти оказалась вновь самой востребованной и в информационной повестке дня, и в научном дискуссионном пространстве. Обостряют связанные с этим проблемы разговоры о необходимости единого учебника по истории, а также неутрачивающая полемика в медиа об отсутствии серьезного анализа и обоснованной оценки событий февраля – октября 1917 года. Ответом на эти вызовы и успешно реализованной попыткой создать образовательно-коммуникатив-